

Дата: 05.03.2024р.

Урок: Музичне мистецтво

Клас: 7-А

Тема: Барди.

Мета. Ознайомити з особливостями бардів, історією виникнення та характерними ознаками, розглянути творчість видатних бардів.

Розвивати вміння учнів уважно слухати музику бардів та надавати характеристику музичним композиціям, розвивати вміння аналізувати виконання пісень та вміння виконувати пісню під музичний супровід.

Виховувати інтерес до музики бардів, ціннісне ставлення до виконавців та хітів.

Хід уроку

Перегляд відеоуроку за посиланням <https://youtu.be/FZsoGkwVxOI>.

1. Організаційний момент. Музичне вітання

<https://youtu.be/sMtNHusaTu0>.

2.Актуалізація опорних знань.

- Що означає термін «французький шансон»?
- Розкажіть про особливості та характерні риси шансону.
- Назвіть імена виконавців та творців шансону.

3. Мотивація до навчання.

Сьогодні на вас чекає зустріч із бардівською піснею. Ви ознайомитеся з історією розвитку бардівської пісні та творчістю найвідоміших українських бардів.

4. Новий матеріал для засвоєння.

Середньовічні барди були професійними поетами-співаками, мандрівними або придворними. Вони виконували героїчні пісні-балади, бойові, релігійні та сатиричні пісні, елегії тощо.

У XV столітті слово «бард» перейшло із шотландської в англійську мову і стало означати «**мандрівний музикант**». У європейській літературі

слово «бард» стало синонімом поета.

Ірландські барди становили окрему замкнену спадкову касту професійних поетів, співаків та музикантів. Барди здебільшого жили при дворі ірландських королів та вождів кланів, виконуючи при цьому певну офіційну функцію, і були свого роду літописцями і сатириками, які прославляли своїх повелителів та критикували їхніх ворогів.

Поняття «бард» стало особливо популярним в **епоку романтизму**. Давніх бардів оспівували різні поети і письменники, зокрема й Вальтер Скотт. Бардами свого часу називали поетів В. Шекспіра та Р. Бернса.

У колишньому Радянському Союзі бардами стали називати самодіяльних поетів та виконавців авторської пісні (більш сучасний термін, що його використовують в українській мові, — співана поезія) — жанру, що виник у 50-х роках ХХ ст.

Музичний словничок

Бард (англ. bard — співець) — 1. Народний співець давніх кельтських родів, в середні віки — палійський, ірландський, шотландський професійний поет-співець, який співав у супроводі схожого на ліру інструмента. Музика бардів не збереглася.

2. У наш час бардами називають авторів-виконавців «авторської» пісні.

Прообразами сучасних бардів були давньогрецькі лірники, українські кобзарі та подібні поети, які були практично в кожного народу.

Подібність, перш за все, полягає в тому, що сучасний бард, як і стародавній поет, виконує власні вірші, найчастіше акомпануючи собі на струнному інструменті (як правило, на гітарі).

Українські барди — виконавці пісень (у тому числі власних) у жанрах бардівської пісні, співаної поезії тощо. Виконання пісень ведеться переважно під акомпанемент шестиструнної гітари класичної форми або ж стилізованої під кобзу; трапляються і барди, які акомпанують собі на інших музичних інструментах: фортепіано (Сергій Шишкін), ліра та кобза (Едуард Драч).

Багато українських бардів виступають проти використання назви «барди» та воліють називатися «співцями», «кобзарями» чи просто «виконавцями».

Хоча окремі митці творили самодіяльну українську пісню ще наприкінці 60-х — на початку 70-х років ХХ століття (наприклад, Олександр Ігнатуша), проте рух українських бардів як явище сформувався лише наприкінці 80-х років. Організаційне оформлення жанру відбулося під час перших фестивалів авторської пісні «Оберіг» та «Червона рута».

Українські барди «першої хвилі», як правило, брали активну участь у здобутті незалежності України.

Наприкінці 90-х років минулого століття з'явилася «друга хвиля» українських бардів, які виконували гостросоціальні пісні. Вони зосередилися на переспівуванні творів своїх попередників чи обробці народних, стрілецьких, повстанських пісень.

Музичне сприймання. *Фрагменти композицій.*

- Е. Драч. «Б'ють пороги» (на слова Т. Шевченка)

<https://www.youtube.com/watch?v=9p3wnkxc43c>

- М. Бурмака. «Місто Ангелів і Дощів» слухати за посиланням:

https://www.youtube.com/watch?v=wfOf_QSiO0M

Аналіз музичних творів

- Які особливості бардівської пісні вам вдалося розпізнати у прослуханих піснях?
- Розкажіть про музичні образи кожної пісні.
- Охарактеризуйте тембр кожного виконавця.
- Розкажіть про зміст пісень та характерні засоби їхньої музичної виразності.

Новий матеріал для засвоєння

Знайомство із творчістю видатних бардів.

Василь Жданкін — український бард, кобзар, бандурист; акомпанує собі на кобзі. У репертуарі — пісні на вірші українського лемківського поета Богдана-Ігоря Антонича. Восени 1989 р. на заключному концерті фестивалю «Червона Рута» вперше заспівав «Ще не вмерла України» публічно.

В. Жданкін — автор низки музичних творів на власні слова та вірші українських поетів. Знявся у кінострічках «І снігом стелиться життя» та «Українці, ми врятовані».

український бандурист, і рок-музикант, виконує-кобзарсько-лірницький вересайвської кобзи, колісної ліри. Значну становлять авторські народному стилі, так звані лицарські пісні, невольничі побожні псалми та канти,

Едуард Драч — кобзар, лірник, поет, бард реконструює традиційний репертуар у супроводі старосвітської бандури та частину репертуару псалми та пісні в «запорозькі пісні», плачі, богомільні пісні, духовна та світська лірика.

Марія Бурмака — українська співачка, народна артистка України. У 1989 р. перемогла на фестивалі співаної поезії «Оберіг» (Луцьк), а на «Червоній руті» отримала другу премію в жанрі авторської пісні. У 1990 р. «Кобза» випустила альбом співачки «Ой, не квітни, весно...» (альбом містить пісні М. Бурмаки на вірші українських поетів «розстріляного відродження», невідомих українських поетів та народні пісні,

зокрема записані нею під час етнографічних експедицій).

Пісня «Лишається надія» досить довго була своєрідною візитівкою

М. Бурмаки, а пісня «Ми йдемо» в різний час ставала саундтреком різних політичних подій, зокрема Помаранчевої революції.

Фізкультхвилинка <https://youtu.be/baeaXDtNzFw> .

Поспівка. Вправа для розвитку музичного слуху та голосу https://www.youtube.com/watch?v=p_4GRka2sgI .

Виконання пісні. «Пісня про рушник» (слова А. Малишка, музика П. Майбороди) <https://youtu.be/Vkxaw7TDXgQ> ,
<https://youtu.be/f39JNq5vwuc> .

5.Узагальнення вивченого матеріалу

- Кого називають бардами?
- Що ви знаєте про історію розвитку бардівської пісні?
- Які характерні риси притаманні бардівським пісням?
- Яка пісня бардів вас вразила найбільше? Чому?

6.Домашнє завдання. Послухайте улюблену музику. Чи будуть серед прослуханих творів бардівські пісні? (усно). Дайте відповідь на 2 запитання (письмово):

Кого називають бардами?

Назви імена виконавців бардівської пісні.

Свою роботу сфотографуй та відправ на платформу HUMAN або на електронну адресу вчителя ndubacinskaa1@gmail.com . Успіхів!

Рефлексія

Повторення теми “Обробка народної пісні”.